

ПОСТМОДЕРНІЗМ І БРИТАНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

проф. Деркачова О. С.

Говоритимемо про...

1. ПОСТМОДЕРНІЗМ ЯК ДОБУ
ТА ЯВИЩЕ
2. ПОСТМОДЕРНІЗМ У
МИСТЕЦТВІ
3. УКРАЇНСЬКИЙ
ПОСТМОДЕРНІЗМ
4. БРИТАНСЬКИЙ
ПОСТМОДЕРНІЗМ

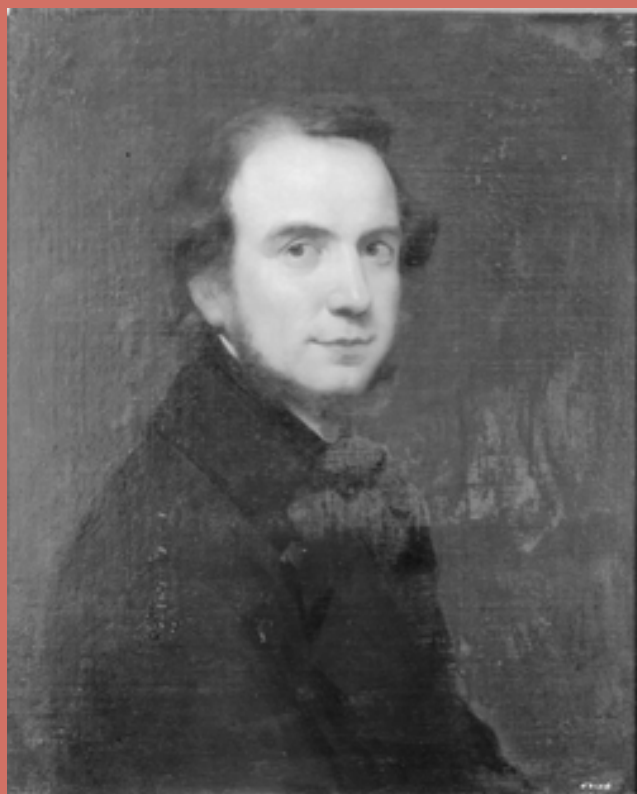
ПОСТМОДЕРНІЗМ - СВІТОГЛЯДНО-МИСТЕЦЬКИЙ НАПРЯМ, ЩО В ОСТАННІ ДЕСЯТИЛІТТЯ ХХ СТ. ПРИХОДИТЬ НА ЗМІНУ МОДЕРНІЗМОВІ. ЙОГО ВВАЖАЮТЬ ПРОДУКТОМ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОЇ ЕПОХИ, ЕПОХИ РОЗПАДУ ЦІЛІСНОГО ПОГЛЯДУ НА СВІТ, ПРОДУКТОМ ЕПОХИ РУЙНУВАННЯ СИСТЕМ (СВІТОГЛЯДНО-ФІЛОСОФСЬКИХ, ЕКОНОМІЧНИХ, ПОЛІТИЧНИХ)

ПОСТМОДЕРНІЗМ (ЛАТ. POST - ПІСЛЯ, ФРАНЦ. MODERNE - СУЧАСНИЙ) - МИСТЕЦЬКИЙ НАПРЯМ ОСТАННЬОЇ ТРЕТИНИ ХХ - ПОЧАТКУ ХХІ СТ., ЯКИЙ СТИРАЄ (?) МЕЖІ МІЖ ВИСОКИМ МИСТЕЦТВОМ ТА КІТЧЕМ; ВІН ПЕРЕОЦІНЮЄ (?) ТРАДИЦІЇ МОДЕРНІЗМУ, НАДАЄ ВАЖЛИВОГО ЗНАЧЕННЯ ВНУТРІШНІЙ ПРИСУТНОСТІ ТЕКСТУ У ТЕКСТІ.

УСЕ ВІДНОСНЕ: НЕМАЄ ІСТИНИ, НЕМАЄ РЕАЛЬНОСТІ (ЇЇ МОЖЕ ЗАМІНИТИ ВІРТУАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ)

ТЕРМІН
“ПОСТМОДЕРН” ВВІВ
АМЕРИКАНСЬКИЙ
ХУДОЖНИК ДЖОН
ЧЕПМЕН, ЯКИЙ У 1880
РОЦІ НАЗВАВ
ПОСТМОДЕРНИМ
ЖИВОПИС, ЩО
ПРИЙШОВ НА ЗМІНУ
ІМПРЕСІОНІЗМУ.

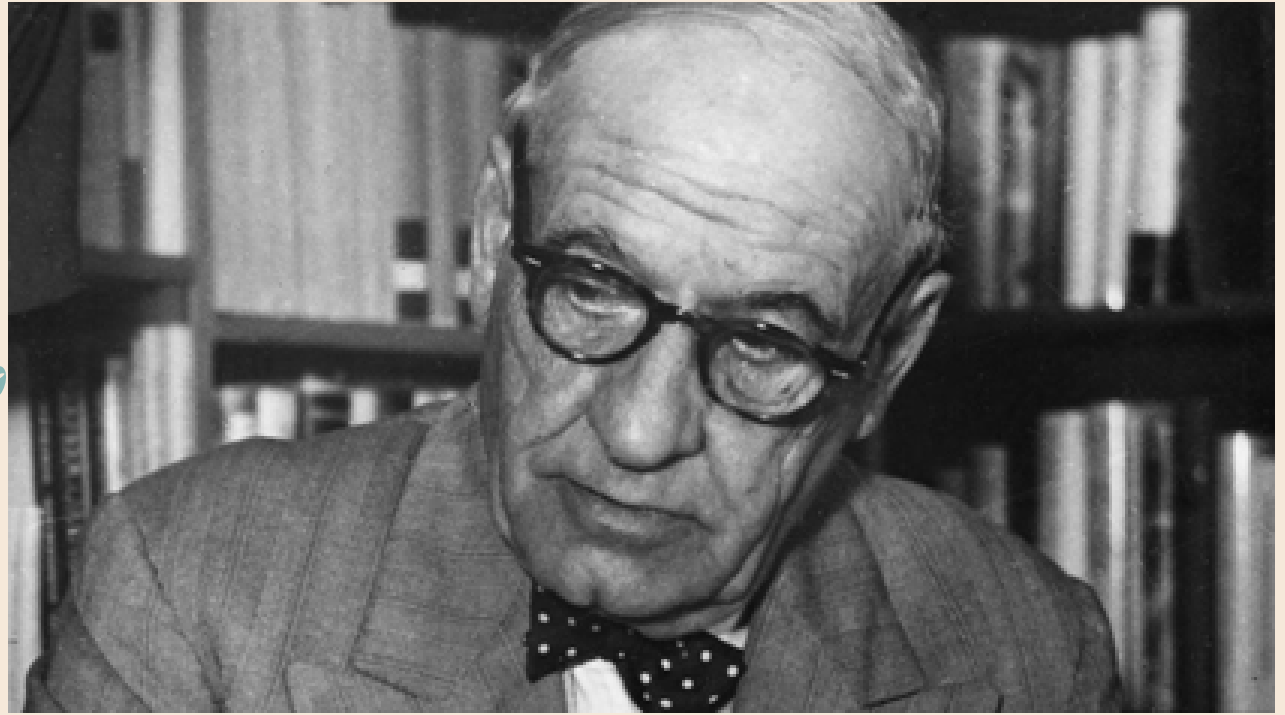
ЖАН ЛІОТАР
(1924-1998)

ПОСТМОДЕРН -
ПЛЮРАЛІЗМ ДИСКУРСУ
КУЛЬТУР, МОВ І
ЦІННОСТЕЙ
ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОГО
СУСПІЛЬСТВА

ФРЕДЕРІК ДЖЕЙМСОН (1934Р.Н.) НАЗВАВ
ПОСТМОДЕРНОМ КУЛЬТУРНУ РЕФЛЕКСІЮ
ПІЗНЬОГО КАПІТАЛІЗМУ, А
ПОСТМОДЕРНІЗМ – ТРІУМФОМ
“КУЛЬТУРИ” НАД “НАТУРОЮ”, ТРІУМФОМ
МАНІПУЛЯЦІЇ. ПОСТМОДЕРНІЗМ – ЦЕ
СТИРАННЯ КОРДОНІВ МІЖ ВИСОКОЮ
КУЛЬТУРОЮ ТА МАСОВОЮ
КОМЕРЦІЙНОЮ СУБКУЛЬТУРНОЮ
ПРОДУКЦІЄЮ.

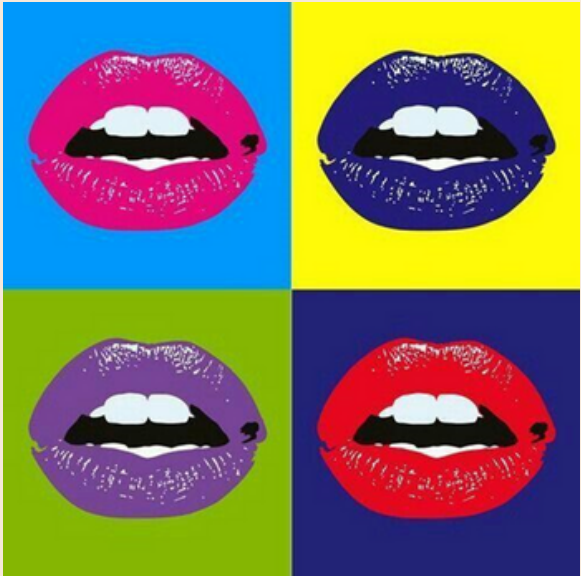
ХОСЕ ОРТЕГА-І-ГАССЕТ
(1883-1995)
ПОСТМОДЕРН – ЦЕ ЕПОХА
ПОВСТАННЯ МАС ПРОТИ
ВИСОКОЇ КУЛЬТУРИ

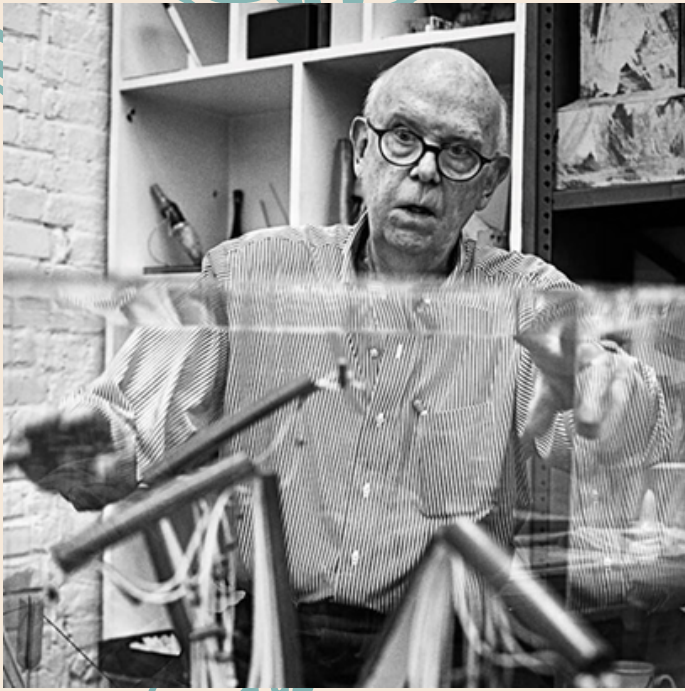
ІВАН ДЗЮБА (1931 - 2022)

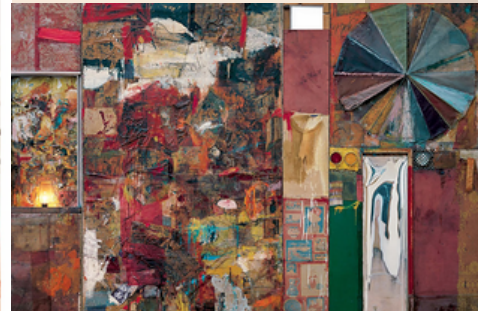
ПОСТМОДЕРНІЗМ РОЗМИВАЄ КОРДОНИ
МІЖ ГРОЮ ТА СЕРЬОЗНІСТЮ, МІЖ
МИСТЕЦТВОМ ТА КІТЧЕМ, ПРОНИКАЄ У
СВІДОМІСТЬ ТРАНСЦЕНДЕНТАЛЬНИМИ
ПЕРЕЖИВАННЯМИ

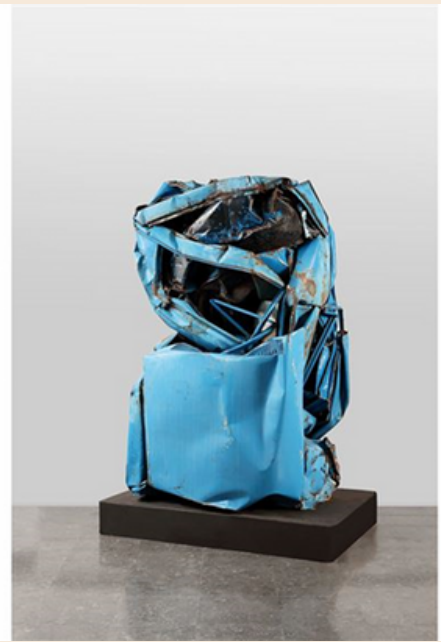
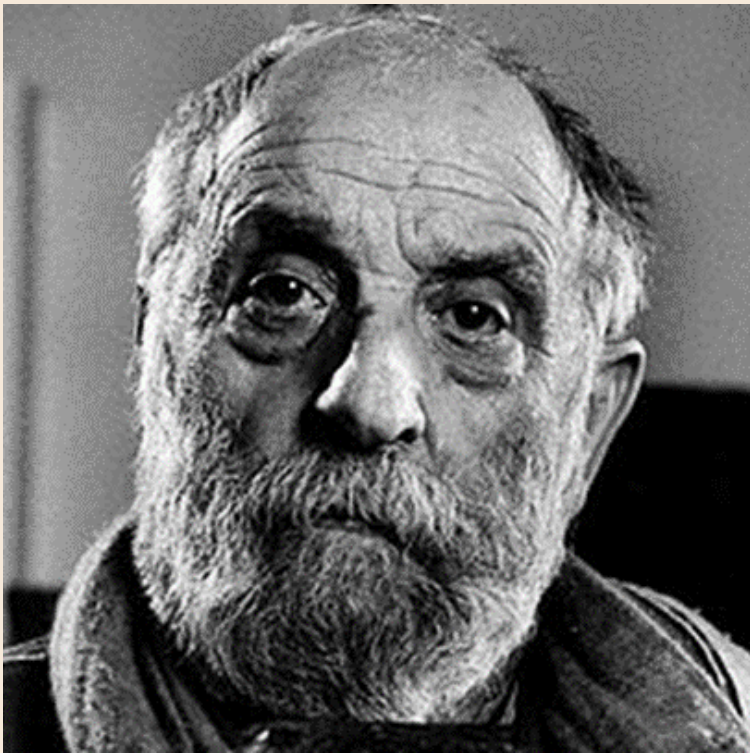

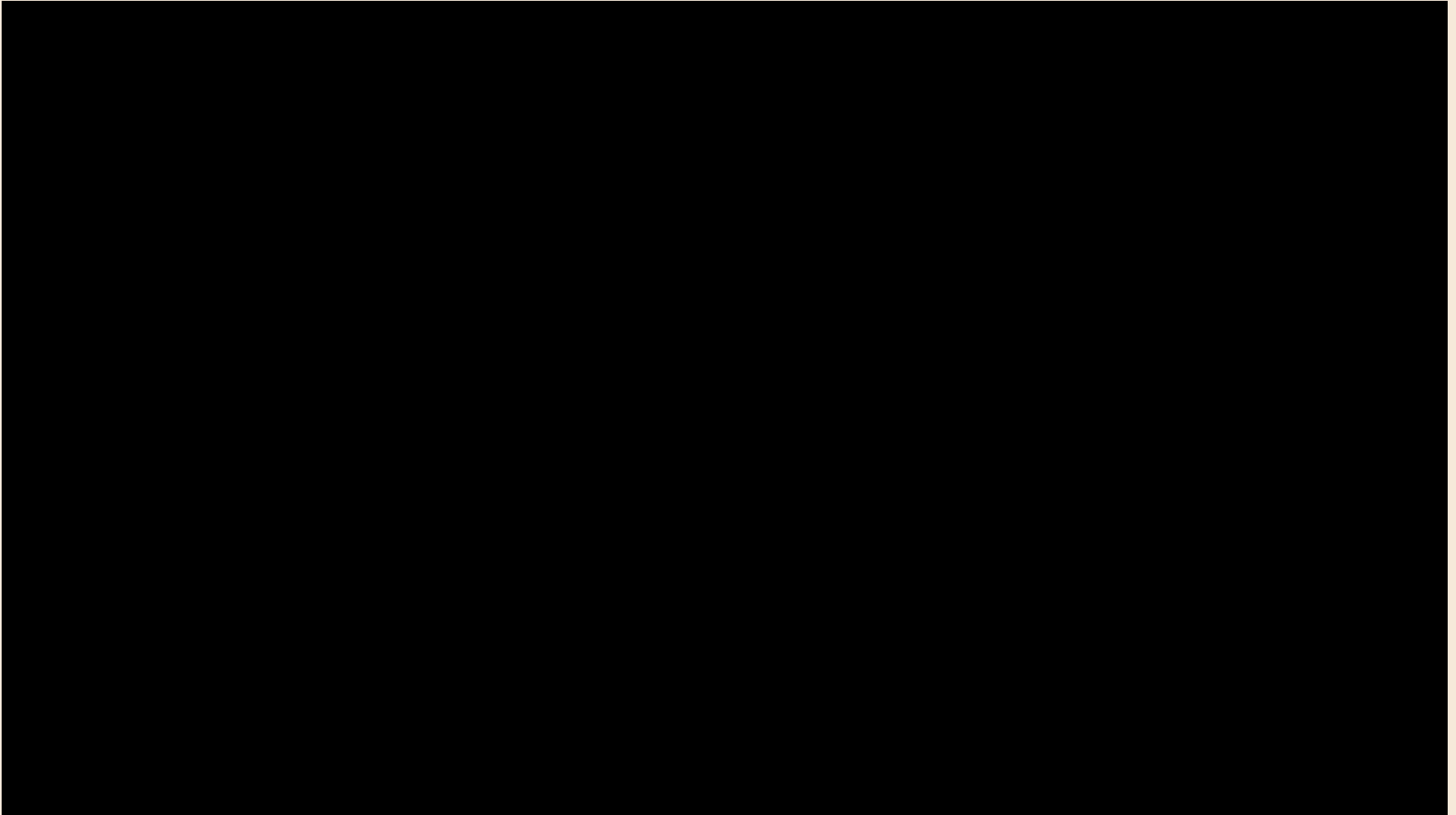

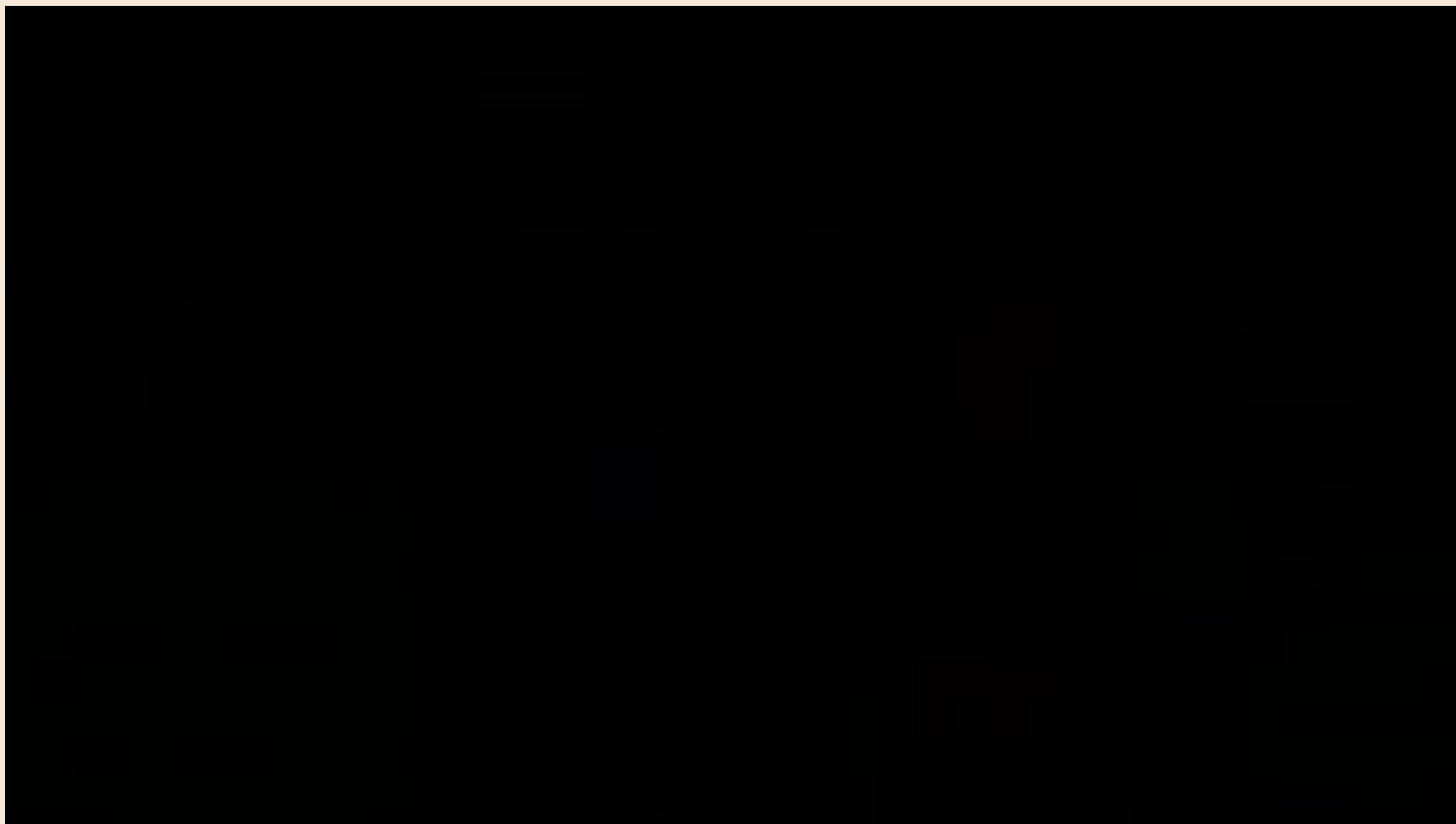

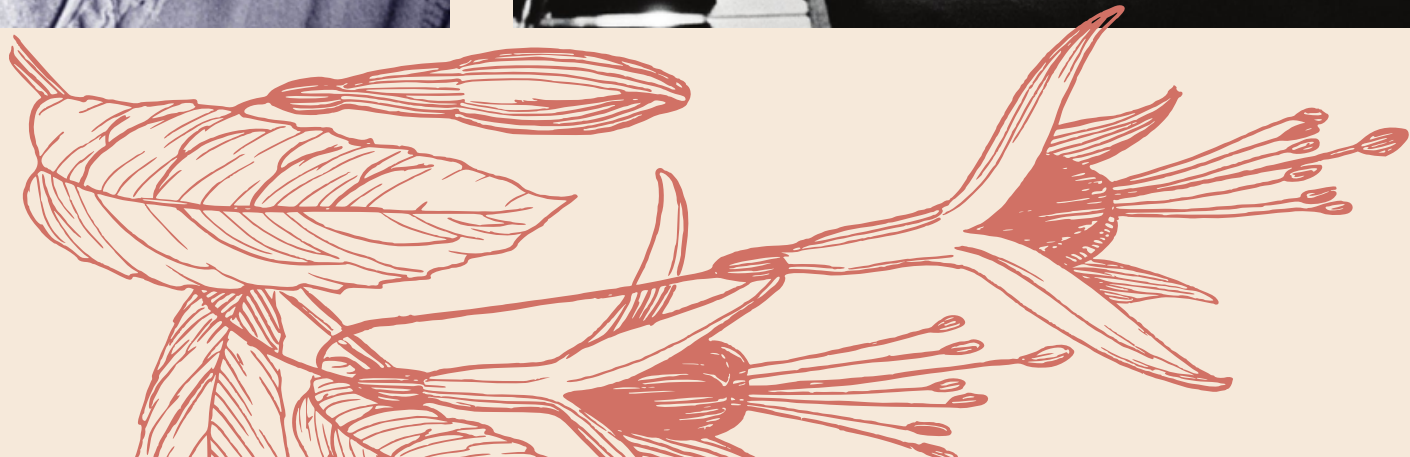
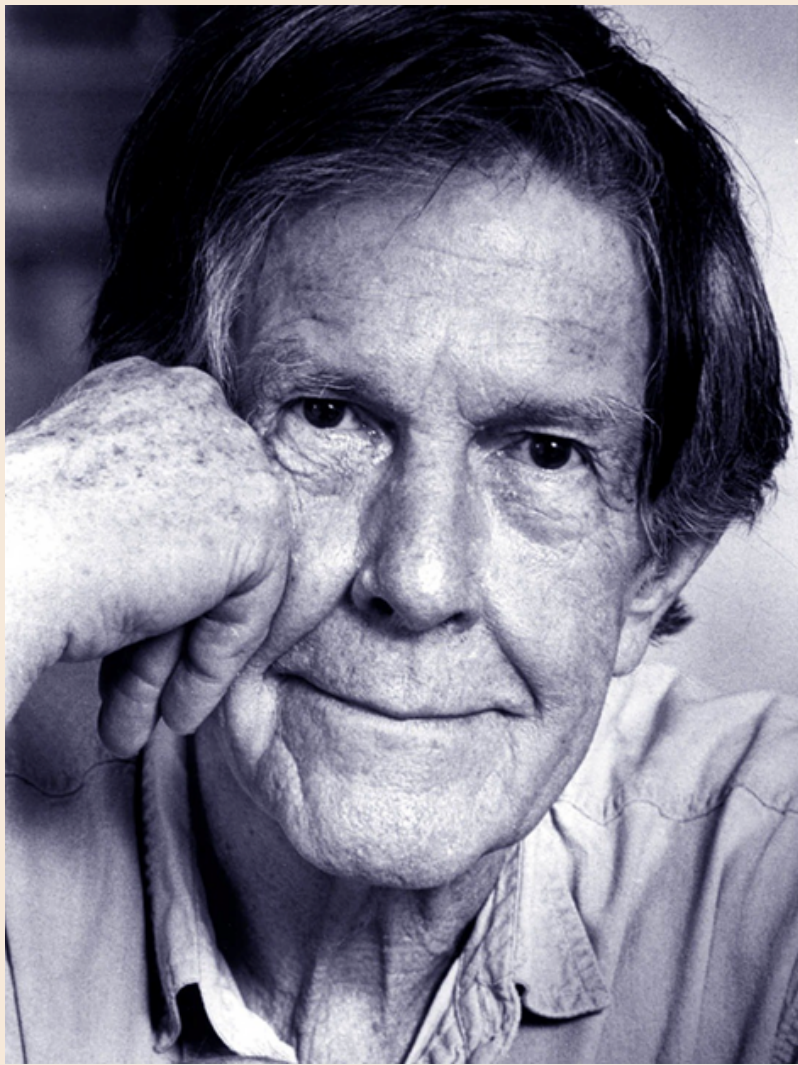

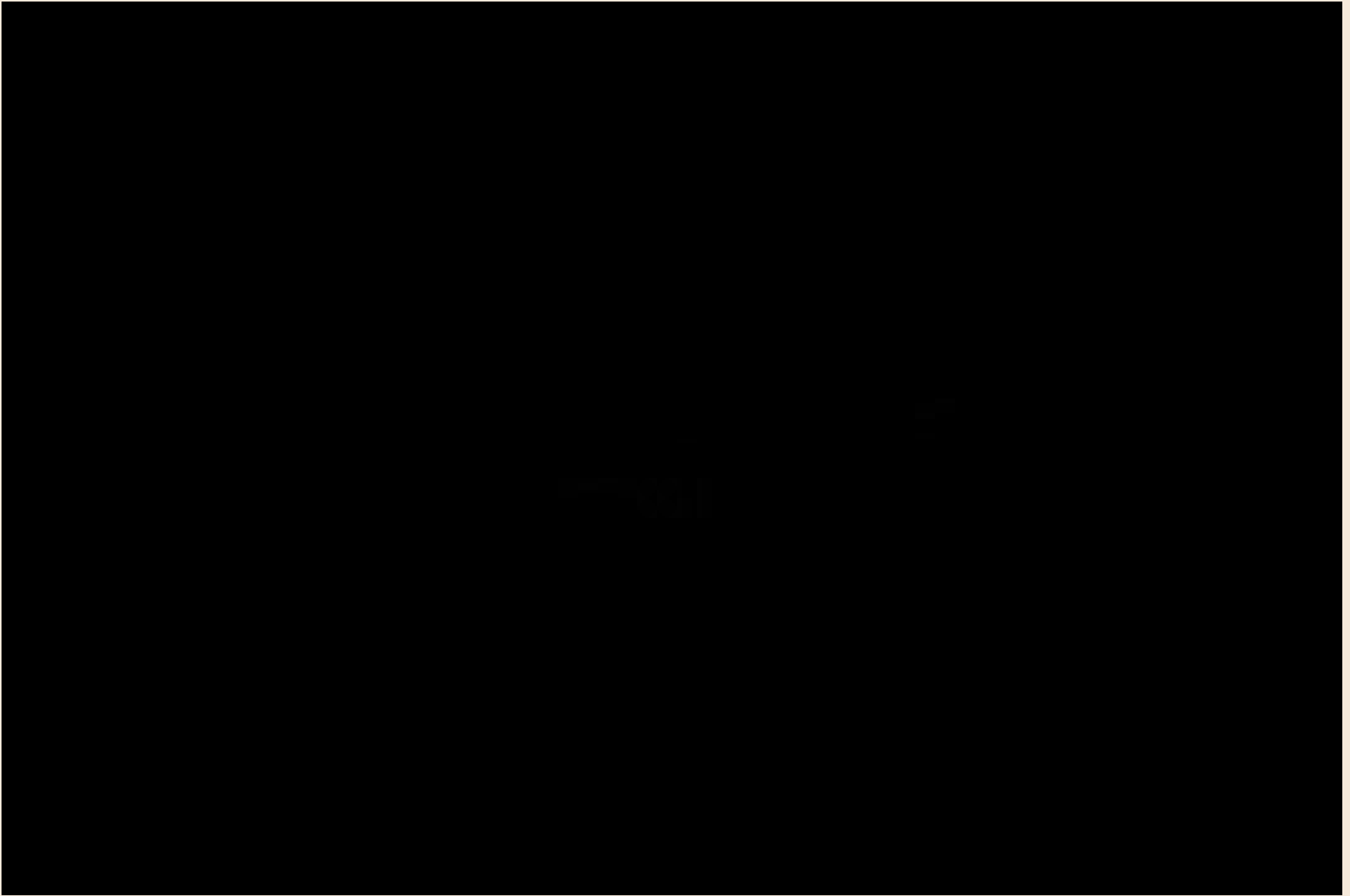

Nasher Sculpture Center

М. Нестелєєв зупиняє наступне:

- 1) варто розрізняти Постмодерн як добу, світогляд, стиль, напрям і течію та постмодерність як культурний феномен і сукупність певних ознак, що описують різні явища Постмодерну;
- 2) будь-який період як такий не є періодом, а діахронічно-синхронічним конструктом, тому постмодернізм потребує не тільки історичного, а й теоретичного визначення;
- 3) більшість дослідників погоджується, що постмодернізм виник в літературі після 1945 року і є явищем винятково західної культури;
- 4) літературний постмодернізм нетотожний архітектурному або філософському, незважаючи на однакову термінологію.

АМЕРИКАНСЬКИЙ
ЛІТЕРАТУРОЗНАВЕЦЬ І. ХАССАН
ВИОКРЕМЛЮЄ 11 ОЗНАК,
ПРИТАМАННИХ
ПОСТМОДЕРНІЗМОВІ:

«ФРАГМЕНТАРНІСТЬ»,
«ІРОНІЧНІСТЬ», «ДЕКАНОНІЗАЦІЯ»,
«ДЕСТРУКЦІЯ»,
«КАРНАВАЛІЗАЦІЯ»,
«ГІБРИДИЗАЦІЯ»,
«НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ», «ЗНИКНЕННЯ
АВТОРСЬКОГО Я»,
«ВІЛЬНЕ ПОЄДНАННЯ ЖАНРІВ ТА
СТИЛІВ»,
«ВІДСУТНІСТЬ
САМОЗАГЛИБЛЕНОСТІ»,
«ПРИНЦИП ТВОРЧОЇ СПІВГРИ З
ЧИТАЧЕМ»

АМЕРИКАНСЬКИЙ УЧЕНИЙ Л. ФІДЛЕР ДОДАВ
ЩЕ ОДНУ ОЗНАКУ, НА ЙОГО ДУМКУ, -
НАЙГОЛОВНІШУ: «ОРГАНІЧНУ
СПОРІДНЕНІСТЬ ПОСТМОДЕРНІЗМУ З ПОП-
КУЛЬТУРОЮ».

«В ПОСТМОДЕРНІЗМІ ХУДОЖНІЙ ПРОСТІР Є МОЗАІКОЮ ЦИТАТ, ЗВЕРНЕННЯМ ДО ЧУЖОГО СЛОВА, ВВЕДЕННЯМ У ТЕКСТ ВЗЯТИХ З РІЗНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРІВ РЕМІНІСЦЕНЦІЙ, ГРИ ТА ПАРОДІЇ НА МОТИВИ КЛАСИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ. КОРИСТУЮЧИСЬ ТАКИМ МЕТОДОМ, ПОСТМОДЕРНІСТИ НАМАГАЮТЬСЯ ВІДРОДИТИ СЮЖЕТ І ПО-НОВОМУ ЗАЦІКАВИТИ ЧИТАЧА ВІДРОДЖЕННЯМ ЖАНРУ РОМАНУ. ПОСТМОДЕРНІЗМ ПРАГНЕ СТВОРИТИ НОВІ МОЖЛИВОСТІ В РОЗВИТКУ РОМАННОЇ СТРУКТУРИ І ФОРМУВАННІ УНІВЕРСАЛЬНОЇ, СИНТЕЗОВАНОЇ ХУДОЖНЬОЇ МОВИ» (Ю. ШУЛЬЖЕНКО).

«ПОСТМОДЕРНІЗМ – ЦЕ НЕ РЕАКЦІЯ НА СОЦІОЛОГІЧНІ ПОДІЇ МИНУЛОГО СТОЛІТТЯ, А АКТУАЛІЗАЦІЯ Й АКТИВАЦІЯ ВСЬОГО ТОГО, ЩО БУЛО МАРГІНАЛЬНИМ, А ТЕПЕР СТАЛО ЦЕНТРАЛЬНИМ» (М. НЕСТЕЛЄЄВ)

Ю. КОВАЛІВ НАЗИВАЄ ПОСТМОДЕРНІЗМ «СТИЛЕМ ХУДОЖНЬОГО МИСЛЕННЯ З ПРИТАМАННИМИ ЙОМУ РИСАМИ ЕКЛЕКТИКИ, З ТЯЖІННЯМ ДО СТИЛІЗАЦІЇ, ЦИТУВАННЯ, ПЕРЕІНАКШЕННЯ, РЕМІНІСЦЕНЦІЇ, АЛЮЗІЇ»

Український постмодернізм

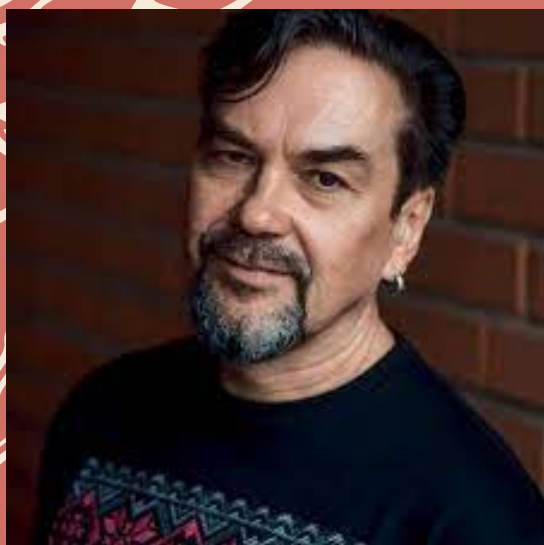

У ПОЕЗІЇ ПОСТМОДЕРНІСТАМИ Є
Е. АНДІЄВСЬКА, Р. БАБОВАЛ, С.
ГОСТИНЯК; У ПРОЗІ – В. МЕДВІДЬ,
Ю. АНДРУХОВИЧ, Є. ПАШКОВСЬКИЙ,
О. ЗАБУЖКО.

ІМАНЕНТНА ТЕКСТОВА СТРУКТУРА – ТЕКСТ У ТЕКСТІ, ІРОНІЯ

«ПОСТМОДЕРНІЗМ — НЕ НАПРЯМ, НЕ ТЕЧІЯ,
НЕ МОДА. ПОСТМОДЕРНІЗМ — ЦЕ ТАКА
СВІТОВА КУЛЬТУРНА СИТУАЦІЯ, ВІД ЯКОЇ
НІКУДИ НЕ ПОДІТИСЯ, ТОМУ ВСІ МИ Є
ПОСТМОДЕРНІСТАМИ» (ЮРІЙ
АНДРУХОВИЧ)

ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ
ПОЛІСТИЛІСТИКОЮ, САМОВІДНОСНІСТЮ
ТА
ІРОНІЧНІСТЮ, СТЕРТЯМ КОРДОНІВ МІЖ
«ВИСОКИМ МИСТЕЦТВОМ» ТА КІТЧЕМ

АНГЛІЙСЬКИЙ ПОСТМОДЕРНІЗМ

НЕ ВСТУПАЄ В КОНФЛІКТ ІЗ
КЛАСИКОЮ, ВКЛЮЧАЮЧИ ЇЇ ДО
СВОЄЇ ОРБІТИ, ВОДНОЧАС
ДИСТАНЦІЮЄТЬСЯ ВІД НЕЇ,
СПРОСТОВУЮЧИ РЯД ЇЇ КАНОНІВ:

- ВЕЛИЧНЕ ЗАМІНЮЄТЬСЯ
ДИВНИМ,

- ТРАГІЧНЕ - ПАРАДОКСАЛЬНИМ.

- СВІТ СКЛАДНИЙ, ХАОТИЧНИЙ,
БАГАТОМАНІТНИЙ, А КРАЩИЙ

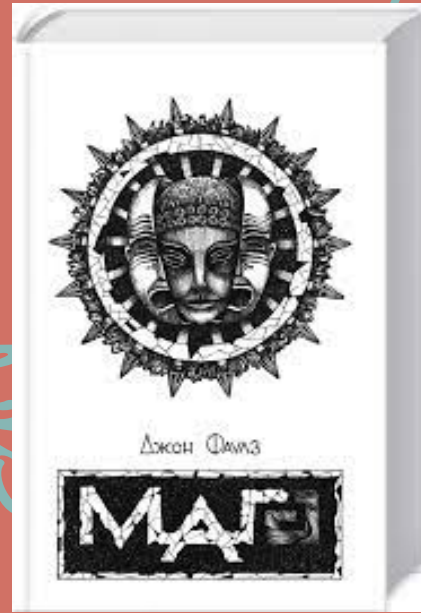
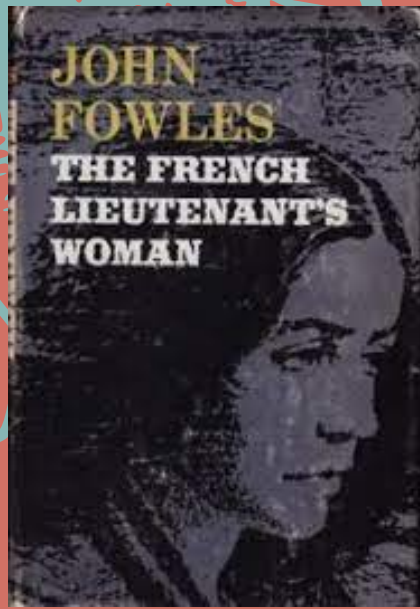
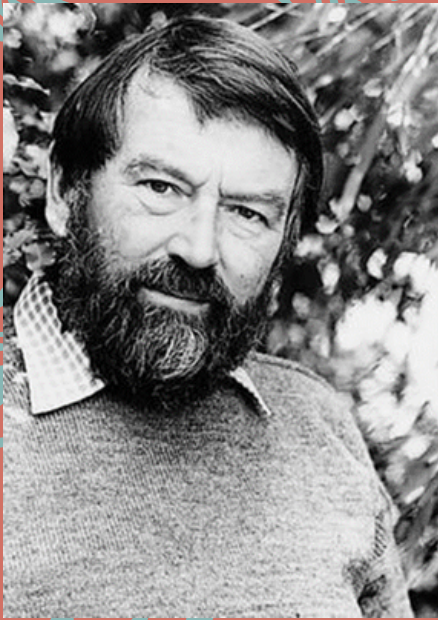
СПОСІБ ЙОГО ЗАСВОЄННЯ -
ІГРОВИЙ, ЕСТЕТСЬКИЙ

- ІРОНІЯ, НАСМІХАННЯ

ОСОБЛИВОСТІ БРИТАНСЬКОГО
ПОСТМОДЕРНОГО РОМАНУ:
ОДЕРЖИМІСТЬ ІСТОРІЄЮ (ВИВИЧЕННЯ
І ВИКОРИСТАННЯ ТАКОЇ ТЕХНІКИ
ПИСЬМА, ЯКА ДОПОМАГАЄ ЗВ'ЯЗАТИ
МИНУЛЕ ТА ТЕПЕРІШНЄ: «ЖІНКА
ФРАНЦУЗСКОГО ЛЕЙТЕНАНТА» Д.
ФАУЛЗА (1969), «ІСТОРІЯ СВІТУ В 10 ½
РОЗДІЛАХ» (1989) Д.Ж. БАРНСА, «АНГЕЛИ
ТА КОМАХИ» (1992) А. С. БАЙЕТТ); СТРАХ
МАЙБУТНЬОГО І РОЗУМІННЯ, ЩО
ПІЗНАННЯ ІСТИННОГО СЕНСУ ІСТОРІЇ
НЕМОЖЛИВЕ; ПИСЬМЕННИКИ НЕ
ПРОПОНУЮТЬ ЧИТАЧАМ ВЕЛИКИХ
ІСТИН, ВОНИ ДОСЛІДЖУЮТЬ
ЛОКАЛЬНІ ІСТИНИ ТА
СУПЕРЕЧЛИВОСТІ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ,
КОЛИ ЦІ ІСТИНИ ЗУСТРІЧАЮТЬСЯ ЧИ
ПЕРЕТИНАЮТЬСЯ.

[HTTPS://WWW.C-SPAN.ORG/VIDEO/?105851-1/CONVERSATION-JOHN-FOWLES](https://www.c-span.org/video/?105851-1/conversation-john-fowles)

Дякую
за увагу!

